שאר אבות הטומאות

מגילה הלכה מו סמג

סמג שם טוש"ע א"ח

תורה אור השלם

1. הָלֹא בְתַבְתִּי לְךְּ שָׁלִישִׁים בְּמוֹעֵצת וְדָעַת: משלי כב כ

וְיָצְוּה. 2. וַיֹּאמֵר יִיִּאֵל מֹשַׁה

בי יַאנֶּיי יְיָּ עֶּלֵל מּשְׁרוּ רְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשָׁעַ כִּי מָחֹה אָמְחָה אָת זֵכֶר

עמלק מתחת השמים:

3. וידבר שלשת אלפים

מְשֶׁל וַיְהִי שִׁירוֹ הֲמְשָׁה מְשֶׁל וַיְהִי שִׁירוֹ הֲמְשָּׁה וָאָלֶף: מלכים א ה יב 4. אַל תּוֹסֱף עַל דְּבָרָיוּ פֶּן

יוֹכִיחַ בְּךְ וְנִכְזְבְתָּ: משלי ל ו

משלי ל ו 5. וַיָּבוֹא הָמֶן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה לַצְשׁוֹת בָּאִישׁ

יַבֶּעֶּעֶר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וַיֹאמֶר הָמֶן בְּלְבּוֹ לְמִי יַחְפִץ הַמֶּלֶךְ לְעֲשׁוֹת יְקָר

יוֹתֵר מִּמֶנִּי: אסתר ו ו 6. וּבְהַגִּיעַ תֹר אֶסְתֵּר בַּת

אֲבִיחַיִּל דֹּד מְרְדֵּכֵי אֲשֶׁר לְקַח לוֹ לְבַת לְבוֹא אֵל

יָּבֶּיר יְבֵּיר יְבוּא דֶּבְר כִּי הַמֶּלֶךְ לֹא בְּקְשָׁה דְּבָר כִּי אָם אֶת אֲשֶׁר יֹאמֵר הַגִּי

סריס המלר שמר הנשים

אטונו ב טו 17. וַיִּיָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֵּכִי

וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה ותאמר אסתר למלך

אסתר נשאת חן

אָסתֵר לַמֵּלֵךְ

הלכה ו:

בור ג מיי׳ פ״ב מהלכות

.1

מוכה ד: שבת נד:. ב) [יומא כט.], ג) ידים פ"ג מ״ה עדיות פ״ה מ״ג [ע״ם נוסחאות . דמוי"מו. ד) מכוח כג: י., ע) נ"ל ומגזירת, י) ודף יג:], ל) [אסתר ט], () [שס], מ) [ועי תוס' שבת פח. ד"ה אתר רבא כתבו עוד תירון

הגהות הב"ח

שני וע"ע תוק׳ שבועות לט.

ד"ה קיימו],

(א) גם' אמר רבא היינו דאמרי אינשי: (ב) תום' נכ) גומלה וכו" ק קלאה בא"ד דר לד דאם קראה במגילה הכתובה פרק א"ל הממונה: (ה) שם מאי איכא למימר מוקים לה כרבי בנימין בר יפת ואין לומר: (ו) ד"ה לכולהו. נ"ב עיין פ"ק דמגיגה במוס' ד"ה דלמא כר׳ יהודה בדף י׳ :6"D

מוסף רש"י

רב ורב חנינא כו' מתנו. להך מילתא ללקמן (טובה ד:). בכולי סדר (סוכה ד:). בכולי סדר מועד. כל היכי דאמריען fant רבי יוחנן ומעיילי לכי יונתן (סוכה ד: וכעי"ז שבת נד:). **כרוח הקורש.** יי ע"ו.. פלפלתא. חדא פלפלתא. מסד (יומא פה:) מסד על פלפל גרעין (חגיגה י.). אטמא. ירן (חולין מב.). וגרבא דחמרא. לופה על יין (פסחים לז:).

רבינו חננאל קנאה את מעורר[ת] עלינו. יום. כלומר כיון שת ותיקבע לדורות _ שתיכתב נשלם גמולכם. שלישים ולא רביעים. פירוש לא ה. ל) זכרון נתן להיכתב לו) זכרון עמלק. פעמיים אמוירות בתורה ויבא עמלק, [זכור אשר עשה לד עמלק. ופעם כתוב זאת, מה שכתוב כאן ובמשנה תורה. זכרון, מה שכתוב בנביאים. בספר, מה שכתוב במגילה. אסתר מטמא את הידים דברי שבעזרא הידים. (כתב עברי) לעולם אינו מטמא עד שיכתבנו

שמעוז בז יוחי. פירוש כל . , כתבי הקודש מטמאיז את הנוגע בהן, כדתנן בסוף מסכת ידים תרגום שבעזרא ושבדניאל מטמאיז את הידים. תרגום

עליכם פרושים שאתם אומרים כתבי הקדש מטמאין את הידים וכתבי המירס אינן מטמאין את הידים. אמר להם רבן יוחנן

לבסוף קבעוה כו'. וזהו השנים: שלחה להס. בשנה שנייה לקובעה באבורה לקרות ולא לבתוב. משמע דסבר דמותר לקרותה עליהם חובה: קבעוני. ליום טוב ולקרייה להיות לי לשם: קנחה אם מעוררם עלינו. שיאמרו האומות שאנו שמחים להזכיר יו.) (ב) דתני קראה על פה לא יצא ורב נמי הוא דאמר לקמן (דף יע.)

ורב חביבה מתנו. הה דחמרינן

לקמן: **בכוליה סדר מועד.** שהוזכרה

שם זוג זה של ארבע חכמים הללו

חלופי רבי יוחנן ומכניסין רבי יונתן:

שלישים. בשלשה מקומות יש לנו

להזכיר מלחמת עמלק בספר ואלה

שמות (מ) ובמשנה תורה (כה) ובספר

שמואל (א טו) וזהו שאמר שלמה בדבר

ששילשתו אי אתה רשאי לרבעו: ואם

מה שלתוב לאן ובמשנה תורה. דכל

מה שכתוב בתורה קורא כתב אחד:

אינה מטמאה את הידים. כשאר

ספרים דאמר ביליאות השבת (דף

יד.) שגזרו עליהן לטמא את הידים

לתרומה ש ומחלוקת בית שמאי

וב"ה היא: הוא דאמר כרבי יהושע.

דאמר לעיל זאת מה שכתוב בתורה

זכרון מה שכתוב במשנה תורה בספר

מה שכתוב בנביאים אבל במגילה לא

ניתנה ליכתב אלא לגורסה על פה

ולקרותה: והלא כבר נאמר וידבר

כו'. וקהלת כבר נאמרה וכיון דלא

כתב את כולן למדת שמה שכתב רוח

הקודש היה: אל תוסף על דבריו.

מקרא הוא בספר משלי: דאי בעי

כתב ואי בעי לא כתב. ולעולם מה

שכתב משלות בעלמא נינהו ולא מפי

הקב"ה: מא שמע אל מוסף על

דבריו. מדקאסר להוסיף עליהן שמע

מינה ברוח הקודש נאמרו: ויאמר

המן בלבו. מנא ידעו כותבי המגילה

שכך אמר בלבו אלא רוח הקודש נגלה עליהם: ויודע הדבר למרדכי.

מי גלה לו רוח הקדש שרה עליו:

ובבוה לא שלחו את ידם. היאך ידעו

טובה. יביחו לבוש מלכות חדעתה

דנפשיה קאמר שמע מינה ואת היתה

בלבו: נדמתה לו כאומתו. והיו

אומרים בפיהם זו משלנו היא:

דרבי חייא בר אבא לקמן בפירקיןי:

למרדכי ואסתר שלא נגענו בביזה שלא

ירע למלך: לא יעברו. מנא ידע את

מנות לאדם אחד. דכתיב ומשלוח

מנות איש לרעהוי שתי מנות לאדם

אחד ומתנות לאביונים לי שתי מתנות

לשני בני אדם די לכל אחד ואחד

מתנה אחת דהא אביונים נמי תרתי

משמע: עגלא מלמא. שלישי לבטן:

מנות. מיני מעדנים: שתי

פריסתקי שדור. שלוחים שלחו

:סעתיד

ואמר

מה עשו הרחוקים: מפיש

מפלמן: כבר אני כסובה. ושם יהו רואין מה שאירע להם על ידי שלריך לכוחבה ולחופר' בגידין ור' יוחנן נמי [אמר] (שם:) דאם קראה ישראל: רב ורב הנינה ורבי יוחנו

ע"פ וקשה דהיכי פליג על סתם משנה דלקמן דפ"ב (דף

(ב) בין הכתובים לא יצא לכך נר' לפר' דהא דקאמר לא ניתנה ליכתב ברוח הקודש אבל מדרבנן ניתנה ליכתב ולקרות ואכתי קשיא דהא אמרינן בפ' (ד) הממונה במסכת יומא (דף כט.) נמשלה אסתר לאילת השחר מה שחר סוף הלילה אף אסתר סוף הנסים ופריך והא איכא חנוכה ומשני ניתן ליכתב קאמר ופריך הניחא למאן דאמר ניתן ליכתב אלא למאן דאמר לא ניתן ליכתב מאי איכא למימר (ה) ואין לומר דהא דניתן ליכתב מדרבנן קרי כתיבה דאם כן הדרא קושיין לדוכתה דהה איכה חנוכה שניתנה לכתוב מדרבנן במגילת תענית ותירץ הר"ר אלחנן דכתיבה דמגילה מהניא טפי דהא לריכה גידין ושרטוט וכמה דברים דלא

: לריכי במגילת תענית לכולהו (י) איכא פירכא בר מדשמואל.

דלשמואל מי ליכא פירכא דהא רבא גופיה הוא דאמר פרק רבי עקיבא (שבת דף פת. ושס). (מכאן מודעא רבה לאורייתא) שקבלו שנית בימי אחשורוש אלמא דאינטריך קרא לדרשא אחרינא ויש לומר דלא חשיב האי פירכא דהא שפיר שמעינן מינה תרתי ולא דמי האי פירכא לשאר פירכות דאינך דסתר סברתם לגמרי ש: ורב נחמן אמר מהכא ווכרם לא

537

יםוף מזרעם. דברישה דקרה לא חזינן אלא היהודים שבאותו הדור:

8. עשרת בני המן בן המדתא צרר היהודים רגו ובבוה לא שלחו דָּוָגוּ וּבַבּנָּוּה לא שְּקְדוּוּ אֶת יָדָם: אסתר ט י 9. קִּיְמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם ולא שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בִּכָל

בּּכְרָשָּׁבּ שְׁנָה וְשְׁנָה: אסתר ט כז 10. וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכְּרִים וְנַעֲשִׁים בְּכָל דוֹר ודור משפחה ומשפחה וְדוֹר בַּנְשְּבֶּוּה וּמִשְּבָּוּה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר וַיִּמֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶה לֹא וַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְדַבְרָם לֹא יָסוּף מִזְּרְעָם: אסתר ט כח

11. כימים אשר נחו ְּלָהֶת בַּיְהֵּיִם מֵאוֹיְבֵיהֶם רְהַחֹרֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּּךְ לְהֶם וְהַחֹרֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּּךְ לְהֶם מיַגוּן לשמחה ומאבל ליום טוב לעשות אותם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׁמְּחָה וְמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לרעהו יְנֵינְיוּר לַאַבְיוֹנִים: אסתר ט כב

רבינו חנגאל (המשר) והספר מאי טעמא גזרו ביה, דאמר רב משירשיא בתחילה היו מצניעין אוכלין דתרומה אצל ספר תורה, אמרי האי קודש והאי קודש, כיון דחזו

קיימת גזרו ביה רבנן. **אסתר** (מטמאה את הידים) ברוח הקודש נאמרה, שנאמר קיימו וקיבלו היהודים, (מכלל שיש בה קדושה) קיימו למעלה מה שקיבלו עליהן למטה, וכל אלו הפסוקים כגון ויאמר המן בלבן, וכיוצא בו, מי מודע מה היה בלבו אלא הקי"מו למעלה מה שקיבלו עליהן למטה, וכל אלו הפסוקים כגון ויאמר המן בלבו אניש לרעהו. ומתנות לאביונים, שתי הקי"ב"ה. תני רב יוסף ומשלות מנות איש לרעהו, שתי מנות לאדם אחד, דכתיב מנות איש לבטן וקנקן יין, שלח ליה מתנות לשני בני אדם. ר' יהודה נשיאה שלח לר' הושעיא ירך של עגל שלישי לבטן וקנקן יין, שלח ליה

השנית ואיצטריך למיכתב בכל שנה ושנה דאי מבכל שנה ושנה הוה אמינא כי קושין קא משמע לן השנית ואי אשמועינן השנית הוה אמינא בתחילה בראשון ובשני קמ"ל בכל שנה ושנה ורבי אליעזר בר' יוםי האי השנית מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדרב שמואל בר יהודה דאמר רב שמואל בר יהודה בתחילה קבעוה בשושן ולבסוף בכל העולם כולו אמר רב שמואל בר יהודה שלחה להם אסתר לחכמים קבעוני לדורות שלחו לה קנאה את מעוררת עלינו לבין האומות שלחה להם כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי ופרם יורב ורב חנינא ורבי יוחנן ורב חביבא מתנו בכוליה סדר מועד כל כי האי זוגא חלופי רבי יוחנן ומעייל רבי יונתן שלחה להם אסתר לחכמים כתבוני לדורות שלחו לה יהלא כתבתי לך שלישים שלישים ולא רבעים עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה יכתב זאת זכרון בספר כתב זאת מה שכתוב כאן ובמשנה תורה זכרון מה שכתוב בנביאים בספר מה שכתוב במגילה כתנאי כתב זאת מה שכתוב כאן זכרון מה שכתוב במשנה תורה בספר מה שכתוב בנביאים דברי רבי יהושע ר' אלעזר המודעי אומר כתב זאת מה שכתוב כאן ובמשנה תורה זכרון מה שכתוב בנביאים בספר מה שכתוב במגילה אמר רב יהודה אמר שמואל אסתר אינה מממאה את הידים למימרא דסבר שמואל אסתר לאו ברוח

נדמתה לו כאומתו והא דרבי מאיר דלמא כרבי חייא בר אבא דאמר ״בגתן ותרש שני מרשיים היו והא דרבי יוםי בן דורמסקית דלמא פריסתקי שדור דשמואל ודאי לית ליה פירכא אמר ↔ רבינא ∘היינו

דאמרי אינשי מבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צני קרי רב יוסף אמר מהכא יוימי הפורים האלה לא

יעברו מתוך היהודים רב נחמן בר יצחק אומר מהכא יוזכרם לא יסוף מזרעם: ומתנות לאביונים: תני רב יוסף ייומשלוח מגות איש לרעהו ישתי מגות לאיש אחד ומתגות לאביונים ישתי מתגות לשני בני

אדם רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא אממא דעיגלא תלתא וגרבא דחמרא שלח ליה

הקודש נאמרה והאמר שמואל אסתר ברוח הקודש נאמרה נאמרה לקרות סולא נאמרה ליכתוב מיתיבי ∘רבי מאיר אומר קהלת אינו מממא את הידים ומחלוקת בשיר השירים ר' יוסי אומר שיר השירים מטמא את הידים ומחלוקת בקהלת ר' שמעון אומר קהלת מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה אבל ארות ושיר השירים ואסתר מטמאין את הידים הוא דאמר כר' יהושע תניא ר' שמעון בן מנסיא אומר יקהלת אינו מממא את הידים מפני שחכמתו של שלמה היא אמרו לו וכי זו בלבד אמר והלא כבר נאמר יודבר שלשת אלפים משל ואומר יאל תוסף על דבריו מאי ואומר וכי תימא מימר מובא אמר דאי בעי איכתיב ודאי בעי לא איכתיב תא שמע אל תוסף על דבריו תניא ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר יויאמר המן . בלבו ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר יותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר "זיודע הדבר למרדכי רבי יוםי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר יובבזה לא שלחו את ידם אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא מלתא דעדיפא מכולהו שנאמר יקימו וקבלו ייקימו למעלה מה שקיבלו למטה אמר רבא סלכולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא דרבי אליעזר סברא הוא דלא הוה איניש דחשיב למלכא כוותיה והאי כי קא מפיש טובא ואמר אדעתיה דנפשיה קאמר דר"ע דלמא ∘כר' אלעזר דאמר מלמד שכל אחד ואחד

בן זכאי וכי אין לנו על הפרושים אלא זו כלבד, הרי הן אומרים עצמות חמור טהורין ועצמות יותנן כהן גדול טמאין. אמרו לו לפי (שחובתן) [חיבתן] הן טומאתן, שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרוודות. אמר להן אף כתבי הקדש לפי (חובתן) [חיבתן] הן טומאתן כו'. כלומר גזרו עליהן טומאה שלא יהיו מצווין לנגיעתן בכל עת. ומפורש במסכת שבת פרק ראשון

מ) נראה דחסר כאן ול"ל זכרון עמלק פעם רביעי כי פעמים אמור בחורה ויבא עמלק חכור את וגו' ופעם שלישי בנביאים זכרתי את אשר וגו' וקיי"ל וכו'.